

Kluczowe pojęcia w Teozofii

David Pratt

Listopad 1997

I. Bezmiar

Natura jest nieskończona w przestrzeni i w czasie - nieograniczona, wieczna, niezglębiona i nieopisana. Wszystko przenikająca istota nieskończonej natury może być nazwana przestrzenią, świadomością, życiem, istotą, siłą, energią, boskością - wszystko to jest zasadniczo tym samym.

II. Skończoność i nieskończoność

Natura jest jednością w wielości, całością w istocie, różnorodnością w formie. Nieskończona całość składa się z niezliczonej liczby skończonych całości - względnie stabilnych i autonomicznych rzeczy ("naturalne systemy lub obiekty") jakie obserwujemy wokół nas. Każdy organizm jest nie tylko świadomą, żyjącą, materialną istotą, ale też "życiową substancją" ze szczególnego zakresu formy i gęstości. Nieograniczoność natury jest abstrakcją, nie istotą; dlatego też nie istnieje, nie zmienia się ani nie posiada właściwości. Ograniczoność, złożona jest z konkretnych systemów, z drugiej strony, zmienia się, reaguje na bodźce i posiada właściwości. Są one złożone, niejednorodne i ostatecznie przemijające.

III. Wibracje / światy wewnątrz światów

Najwyższa istota przejawia się nie tylko w nieskończonej ilości rodzajów form, skal, lecz także w nieograniczonych stopniach poziomu uduchowienia i substancjalności, obejmującej nieskończone spektrum wibracji lub gęstości. Dlatego istnieją niekończące się serie wzajemnej przenikalności, reakcji ze światami wewnątrz światów, systemów w systemach. Energetyczna substancja wyższych sfer i podsfer (będących szczególnym zakresem wibracji) jest stosunkowo bardziej jednorodna i mniej zróżnicowana niż ta z niższych planów.

IV. Czas i przestrzeń

Tak jak przestrzeń składa się z niewyczerpanych skończonych jednostek przestrzeni, tak wieczny czas trwania obejmuje niewyczerpane skończone jednostki czasu. Przestrzeń jest nieskończoną sumą światów w obrębie światów, mimo to przejawia się w przeważającej mierze "pusta", ponieważ tylko mała część energetycznej substancji stanowiącej ją jest dostrzegalna i namacalna w jakimkolwiek momencie. Czas jest pojęciem, którego używamy, aby określić częstotliwość, z jaką zachodzą wydarzenia; jest to funkcja zmiany i ruchu, zakładająca następstwo przyczyny i skutku. Każda istota jest rozciągnięta w przestrzeni i zmienia się "w czasie".

V. Przyczynowość / karma

Wszystkie zmiany (położenia, substancji lub formy) są wynikiem przyczyn. Nie istnieje coś takiego jak czysty przypadek. Nic nie może się wydarzyć bez przyczyny, w ogóle nic nie istnieje oddzielnie. Wszystko jest częścią zawilej sieci przyczyn i wzajemnych oddziaływań wewnątrz niej. Myślą przewodnią natury jest harmonia, każde działanie jest równocześnie poprzedzane przez przeciwną reakcję o identycznej sile, która wcześniej czy później odbije się na swoim pierwotnym źródle. W ten sposób wszystkie nasze myśli i czyny mogą ostatecznie przynieść nam "szczęście" lub "nieszczęście" stosownie do stopnia, w jakim były harmonijne lub nieharmonijne. Na dłuższą metę, doskonała sprawiedliwość zwycięża w przyrodzie.

VI. Analogia

Ponieważ natura jest fundamentalną jednością, a więc te same podstawowe zwyczaje i zasady strukturalne, geometryczne, ewolucyjne stosuje przez cały czas. Występuje zależność pomiędzy mikrokosmosem, a makrokosmosem. Prawo powszechnej analogii - "Jak na górze, tak i na dole" - jest podstawowym narzędziem w naszych próbach zrozumienia rzeczywistości.

VII. Względność

Wszystkie skończone systemy i ich właściwości są względne. Dla każdej istoty, energetyczne substancje wibrujące w tym samym zakresie częstotliwości, co jej zewnętrzne ciało są jej "fizyczną" materią. Dotyczy to także subtelniejszych stopni substancji, które nazywamy: energią, siłą, myślą, czynem, umysłem, duchem, świadomością. Są one tak rzeczywiste dla istot w subtelniejszych sferach jak nasz materialny świat dla nas. Jednostki odległości i czasu są także względne; atom jest układem słonecznym we własnej skali. Wciela się ponownie być może milion razy, które dla nas mogą być jedną sekundą. Także cała nasza galaktyka może być molekułą dla pewnej superkosmicznej istoty, dla której milion naszych lat jest właśnie sekundą. Zasięg skali jest nieograniczony, materia-świadomość jest zarówno nieskończenie podzielna jak i nieskończenie pogrupowana.

VIII. Hierarchia

Wszystkie naturalne systemy składają się z mniejszych i stanowią część większych systemów. Hierarchie poszerzają się zarówno "wszerz" (w tej samej sferze) jak i "wzdłuż" lub wewnątrz (do wyższych i niższych sfer). Na "płaszczyźnie" poziomej, podatomowe cząstki tworzą atomy, które łączą się w cząsteczki, które tworzą komórki, które formują tkanki i organy, które są częścią organizmów, które są częścią ekosystemów, które są częścią planet, Układów Słonecznych, Galaktyk itd. Struktura światów i organizmów je zamieszkujących tworzy "pionowe" hierarchie, które mogą być podzielone na kilka przenikających się warstw lub elementów: fizyczno-astralną, mentalną, duchowo-boską. Każda z nich może być podzielona dalej. Człowiek może być podzielony na kilka różnych sposobów np. trójcę - *ciało, duszę, ducha* lub na 7 pierwiastków - *niższą czwórnę* składającą się z ciał: *fizycznego, eterycznego, astralnego i niższego mentalnego* oraz *wyższą trójcę* składającą się z ciał: *przyczynowego* (reinkarnujące się EGO), *atmicznego i buddhicznego*. Planetę lub gwiazdę może traktować jako "łańcuch" 12 globów, istniejących na 7 planach. Każdy glob składa się z kilku podplanów. Najwyższa część każdego wielopoziomowego organizmu lub hierarchii jest duchowym wierzchołkiem lub "absolutem" tzn. zbiorowa istota lub bóstwo jest relatywnie doskonałe w stosunku do omawianej hierarchii. Najbardziej "duchowy" biegun hierarchii jest najbardziej "materialnym" nadrzędnej hierarchii, tak jak najniższy biegun jednej hierarchii jest najwyższym niższej mu hierarchii.

IX. Od wewnątrz na zewnątrz

Każdy poziom hierarchicznego systemu ma formujący i organizujący wpływ na niższe poziomy (poprzez wzory i prototypy zgromadzone we wcześniejszych cyklach aktywności) - podczas gdy niższe poziomy z kolei reagują na wyższe. Dlatego system jest ukształtowany i zorganizowany głównie od wewnątrz na zewnątrz - od wewnętrznych poziomów struktur, które są stosunkowo bardziej rozwinięte i wytrzymalsze niż zewnętrzne poziomy. To wewnętrzne kierownictwo jest czasami aktywne i świadome, tak jak działania naszej wolnej woli (ograniczone jednakże, przez naszą karmę). Może być także automatyczne i bierne - dając rozkwit naszym podstawowym cielesnym funkcjom oraz zwyczajowemu i instynktownemu zachowaniu, a także do systematycznych działań - ogólnie zgodnych z

prawami natury. Zatem prawa natury są zwyczajami istot rozmaitych gatunków, o różnym stopniu świadomości - co tworzy rzeczywistość, rozciągającą się od wyższej inteligencji (zbiorowo formującej wszechświatowy umysł) do podstawowych sił natury.

X. Świadomość i jej nośniki

Jądrem każdej istoty, atomu, człowieka, planety czy gwiazdy jest monada - jednostka świadomości-życia-substancji, która działa poprzez szereg bardziej materialnych nośników lub ciał. Monada lub Jaźń, w której skupia się świadomość poszczególnego organizmu, jest ożywiana przez wyższe monady i wyraża się przez szereg mniejszych monad, z których każda jest jądrem jednego z niższych nośników omawianej istoty. Następujące monady mogą zostać wyróżnione: *boska* lub *galaktyczna* monada, *duchowa* lub *słoneczna* monada, *wyższa* monada lub monada *łańcucha planetarnego*, *niższa ludzka* monada lub monada *globu*, *zwierzęca*, *eterycznyo-astralna* oraz *fizyczna* monada. Na naszym obecnym etapie ewolucji jesteśmy zasadniczo niższą ludzką monadą i naszym zadaniem jest podnieść swoją świadomość ze zwierzęco-ludzkiego do duchowo-ludzkiego poziomu.

XI. Rozwój ewolucyjny

Ewolucja oznacza rozwój, sprowadzanie do aktywnego przejawienia, ukrytych mocy i darów "włączonych" w poprzednim cyklu ewolucji. Zawsze jest to budowla użytkownika-konstruktora nośnika, służąca do wyrażenia mentalnych i duchowych mocy monady. Im bardziej wyrafinowany jest niższy nośnik istoty tym większa jest jego zdolność do wyrażenia swych mocy zamkniętych w wyższych poziomach swej struktury. W ten sposób wszystkie stworzenia są żywe i świadome, lecz stopień przejawienia życia i świadomości jest bardzo mocno zróżnicowany. Ewolucja wynika ze wzajemnej zależności wewnętrznych odruchów i środowiskowych bodźców. Dobudowując i modyfikując wzór z przeszłości natura jest zawsze nieskończenie twórcza.

XII. Cykliczna ewolucja/wcielenia

Cykliczna ewolucja jest fundamentalnym zwyczajem natury. Okres ewolucyjnej aktywności jest poprzedzany okresem odpoczynku. Wszystkie naturalne systemy ewoluują poprzez ponowne wcielenia. Istoty rodzą się z nasienia lub jądra pozostałego po poprzednim cyklu ewolucyjnym monady, rozwijają się do dojrzałości, starzeją się i umierają tylko po to, aby znowu wcielić się w nową formę po czasie spoczynku. Każde nowe wcielenie jest wynikiem przeszłej karmy i terażniejszych wyborów.

XIII. Narodziny i śmierć

Nic nie przychodzi z niczego - materia i energią nie mogą być ani stworzone ani zniszczone, ale jedynie przekształcone. Wszystko ewoluuje z istniejącego już materiału. Wzrost ciała, organizmu jest zapoczątkowany w wewnętrznych sferach i wymaga przekształcania wyższej energetycznej substancji w niższą, bardziej materialną, łącznie z przyciąganiem materii z otoczenia. Gdy organizm wykańcza swoje zapasy życiowej energii, z którą się urodził, to harmonizująca siła zamieszkująca monadę ulatuje i organizm umiera, tzn. rozpada się jako jednostka, a jej składowe części podążają odrębnymi drogami. Niższe nośniki rozkładają się na odpowiadających im podplanach. W przypadku ludzi reinkarnujące się EGO wchodzi w *senny-odrealniony* stan odpoczynku i przyswaja doświadczenia poprzedniej inkarnacji. Gdy nadchodzi czas na przyszłe wcielenie, reinkarnujące EGO ubiera się w atomy (różnego stopnia), wiele jest tych samych, których używało wcześniej. Nosi także ciężar wpływów karmicznych. Ten sam podstawowy proces narodzin, śmierci i odrodzenia odnosi się do wszystkich istnień - od atomów poprzez ludzi, aż do gwiazd.

XIV. Ewolucja i inwolucja światów

Światy lub ciała niebieskie takie jak planety lub gwiazdy składają się i dostarczają pola ewolucji 10 królestwom -- 3 królestwom *elementalnym* (*mineralnemu, roślinnemu, zwierzęcemu*), *ludzkiemu* królestwu, a także 3 *duchowym* królestwom. Impuls dla nowego przejawienia świata wychodzi od jego duchowego szczytu lub hierarchii. Emanuje z niego seriami regularnych, gęstszych globów lub sfer - jeden rozszerza się na wielu. W czasie pierwszej połowy ewolucyjnego cyklu (łuk zstępujący) energetyczna substancja każdej sfery materializuje się lub zagęszcza, podczas drugiej połowy (łuk wstępujący) dąży w kierunku dematerializacji lub wysubtelnienia. Globy i istoty są wciągane ponownie do duchowej hierarchii na okres nirwanicznego odpoczynku. Łuk zstępujący charakteryzuje się ewolucją materii i inwolucją ducha, podczas gdy łuk wstępujący ewolucją ducha i inwolucją materii.

XV. Ewolucja monady

W każdym wielkim cyklu ewolucji obejmującej wiele planetarnych wcieleń, monada zaczyna jako *nieśmiała iskra-boska*, wcielając się w każde królestwo natury w celu zdobywania doświadczenia i rozwinięcia jej wrodzonych zdolności, a kończy cykl jako *świadome bóstwo*. Elementale - "*niemowlęce monady*" nie mają wolnego wyboru, automatycznie działają w harmonii ze sobą i resztą natury. W każdym kolejnym królestwie wzrasta zróżnicowanie i indywidualność i osiąga szczyt w królestwie ludzkim wraz z osiągnięciem samoświadomości oraz dużym stopniem wolnej woli. W ludzkim królestwie niezależnie kierowana ewolucja szczególnie zostaje pozostawiona samej sobie. Nie ma żadnej wyższej mocy dającej przywileje lub rozdającej względy; ewoluujemy stosownie do naszych karmicznych wad i zalet. W miarę jak postępujemy przez duchowe królestwa, stajemy się coraz częściej jedną z naturą, a także chętniej "poświęcamy" naszą ograniczoną świadomość wolności (zwłaszcza prawo do "robienia tego, co się nam podoba") dla pracy w pokoju i harmonii z naturą - z większą całością której stanowimy integralną część. Najwyższe bóstwa jednej hierarchii lub świata-systemu zaczynają następnie jako elementale. Materia dowolnej sfery jest złożona ze spójnych, skryzalizowanych monad w nirwanicznym śnie, duchowe i boskie istoty wcielone jako planety i gwiazdy są elektronami i nukleonami - materialnymi cegłami budowlanymi - światów o nawet większych skalach. Ewolucja nie ma początku ani końca, jest niekończącą się przygodą przez pola nieskończoności, w których są zawsze nowe światy doświadczeń, dzięki którym stajemy się *samoświadomymi mistrzami życia*.

XVI. Uniwersalne braterstwo

Nie ma zupełnej oddzielności w naturze. Wszystkie rzeczy są zrobione z tej samej esencji, mają ten sam duchowo-boski potencjał, a także są wzajemnie połączone przez magnetyczne więzi sympatii. Jest niemożliwe, aby odkryć nasz pełen potencjał, dopóki nie rozpoznamy duchowej jedności wszystkich żyjących istot i nie uczynimy uniwersalnego braterstwa myślą przewodnią naszego życia.

LISTOPAD 1997
